biblioteca școlarului

IOAN SLAVICI

MOARA CU NOROC

Litera INTERNAȚIONAL

biblioteca școlarului

Ioan
SLAVICI

MOARA CU NOROC

Litera
INTERNAȚIONAL
BUCUREȘTI — CHIȘINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1848 18 ianuarie. *La Şiria, lângă Arad, se naşte Ioan Slavici, fiu al lui Savu Slavici, „maiestru“ cojocar, şi al Elenei, născută Borlea.*

1854–1858 Urmează şcoala primară în satul natal, având ca dascăl pe Dimitrie Voştinari, figură luminoasă de cărturar, evocat în Amintirile *scriitorului. Un bun povăţuitor îi este bunicul său, Mihai Fercu, de asemenea evocat în* Amintiri.

1859–1860 Pentru a se putea înscrie la liceu, frecventează încă o dată clasa a IV-a la o şcoală primară din Arad.

1860–1865 Elev la liceul din Arad, clasele I–V. Cu mai mulţi colegi stă în „cortelaş“ (gazdă), primind săptămânal merinde de acasă, aidoma ca în Budulea Taichii.

1865–1867 Urmează la Liceul piarist din Timişoara clasele VI–VII.

1867–1868 Ca „privatist“, urmează clasa a VIII-a la Liceul maghiar din Arad.

1868 August. *Trece examenul de bacalaureat la Satu Mare.*
Octombrie *Se înscrie la Facultatea de Drept şi Ştiinţe a Universităţii din Budapesta. Participă la şedinţele Societăţii „Petru Maior“ (întemeiată de studenţii români în 1862).*

1869 Aprilie. *Se înscrie la Facultatea de Drept din Viena.*
Septembrie. *Este încorporat ca „voluntar“ (cu termen redus) la un regiment din Viena. Paralel cu stagiul militar îşi continuă studiile universitare. La Viena cunoaşte pe Eminescu, cel care îi va rămâne toată viaţa „prieten şi sfătuitor“. Amândoi sunt proclamaţi „membri definitivi“ ai Societăţii literare „România“, întemeiată în 1864 de studenţii români din Viena.*

1870 Mai. *Susţine examenul de stat, obligatoriu pentru toţi studenţii după frecventarea a patru semestre.*

1871 Martie. *Debutează în „Convorbiri literare“ cu* Fata de birău *(comedie). La constituirea societăţii studenţeşti „România jună“ (8 aprilie)*

Slavici este ales preşedinte, iar M. Eminescu – bibliotecar. Împreună cu Eminescu desfăşoară o amplă activitate pentru organizarea Serbării de la Putna şi a Congresului studenţesc care fixează programul luptei pentru „unitatea culturală“ şi naţională a românilor de pretutindeni.
Termină şcoala militară din Viena, devenind ofiţer.

1872 1 iunie. *În „Convorbiri literare“ publică povestea* Zâna Zorilor.

Iulie. *Părăseşte Viena, viaţa sa de student încheindu-se aici. În vară face practică avocaţială la Arad, în cancelaria lui Mircea B. Stănescu, care conducea şi foaia umoristică „Gura satului“, unde colaborează şi Slavici.*

Publică în „Convorbiri literare“ poveştile Ileana cea şireată *şi* Floriţa din codru.

1873 Februarie. *Este martor la răzvrătirea din Păuliş, izbucnită ca urmare a măsurilor abuzive ale oficialităţilor maghiare de a interzice folosirea limbii române la primărie.*

Iulie. *Intră ca „archivariu“ la Consistoriul din Oradea Mare; în vizitele pe care le întreprinde în satele bihorene întâlneşte prototipul eroului din* Popa Tanda*, nuvelă pe care o va publica doi ani mai târziu în „Convorbiri literare“.*

1874 Poposeşte la Iaşi pentru un scurt timp (octombrie–noiembrie). Este găzduit împreună cu Eminescu şi Miron Pompiliu de către Samson Bodnărescu, directorul Şcolii Normale. Prin Eminescu, îl cunoaşte pe Ion Creangă.
La cea de a XI-a aniversare a Junimii, prilej de a-l cunoaşte pe Titu Maiorescu, citeşte nuvela Popa Tanda.
Este numit secretar al Comisiunii pentru publicarea manuscriselor rămase de la Eudoxiu Hurmuzaki.

În decembrie se stabileşte la Bucureşti.

1875 Este numit profesor de filozofie la Liceul „Matei Basarab“, unde predă şi ore de română, logică şi psihologie.
În „Convorbiri literare“ publică nuvelele Popa Tanda *(iunie) şi* Scormon *(noiembrie).*

1876 În ziarul „Timpul“ publică nuvela O viaţă pierdută.

1877 În ianuarie intră în redacţia ziarului „Timpul“, unde va lucra împreună cu Eminescu şi I. L. Caragiale. Între cei trei scriitori se leagă o prietenie unică în literatura română.

În articolele publicate în „Timpul" susţine că România este centrul cultural şi politic al tuturor românilor din ţară şi al celor aflaţi vremelnic sub stăpânire străină.

1878 La cea de a XV-a aniversare a Junimii, la care participă Eminescu şi Maiorescu, Slavici citeşte nuvela Gura satului*, iar I. L. Caragiale – prima sa piesă:* O noapte furtunoasă.

1879 În „Convorbiri literare" publică nuvela Gura satului.

1880 Întreprinde o călătorie de studii în Transilvania; la Blaj îl vizitează pe bătrânul Timofei Cipariu. Se întoarce la Bucureşti prin Banat, pe la Orşova.
În „Convorbiri literare" (iunie–iulie) publică nuvela Budulea Taichii*, citită mai întâi la şedinţele Junimii, Maiorescu notând în Jurnalul său „splendidul Budulea".*
Este numit profesor la Şcoala Normală a Societăţii pentru învăţătura poporului român, unde predă româna şi geografia.

1881 În august şi septembrie întreprinde o călătorie în Oltenia şi Muntenia pentru a vizita monumentele istorice, bisericile şi mânăstirile.
I se conferă medalia „Bene merenti" pentru munca depusă la Comisia documentelor istorice.
În decembrie publică Novele din popor*, care include scrieri literare apărute mai înainte în presa literară* (Popa Tanda, Gura satului, La crucea din sat, Scormon, Budulea Taichii) *şi* Moara cu noroc *(inedită). Volumul, recenzat elogios de M. Eminescu şi N. Xenopol, marchează o piatră de hotar în evoluţia prozei româneşti, îndeosebi a nuvelisticii.*

1882 24 ianuarie. *De ziua Unirii se constituie la Bucureşti societatea „Carpaţii", care îşi propune să realizeze hotărârile Congresului de la Putna pentru „unitatea" românilor; Slavici şi Eminescu sunt aleşi membri activi ai societăţii.*
În martie este ales membru corespondent al Academiei Române la Secţia Istorie.
Întreprinde o călătorie în Italia, fiind fascinat de sculptura lui Michelangelo şi picturile lui Rafael.
Este numit profesor la azilul „Elena Doamna", unde predă româna şi filozofia.

1883 Îmbolnăvirea lui Eminescu (iunie) îl îndurerează profund; întreprinde numeroase acţiuni pentru a-l ajuta.

1884 *La Sibiu, sub conducerea lui Slavici, apare „Tribuna" care îşi va desfăşura activitatea sub deviza: „Soarele pentru toţi românii la Bucureşti răsare!", iar în domeniul artei propagă „realismul poporal". În nr.1 al Bibliotecii poporale a „Tribunei" Slavici publică* Pădureanca*, amplă nuvelă cu subiect de roman.*

1886 18 martie. *La Sibiu se oficiază căsătoria lui Ioan Slavici cu profesoara Eleonora Tănăsescu, directoarea Şcolii de fete din localitate.*

1887 *Este ales secretar al Partidului Naţional Român, preşedinte fiind G. Bariţ.*
Îl aduce pe G. Coşbuc redactor la „Tribuna".

1888 *Este întemniţat pentru un an la Vaţ, în Ungaria, unele articole pentru cauza naţională a românilor publicate în „Tribuna" fiind considerate „delict de agitaţiune".*

1889 15 iunie. *La Bucureşti se stinge din viaţă Eminescu; „Tribuna" îndoliată consemnează: „Cea mai glorioasă întruchipare a geniului românesc şi-a sfârşit viaţa de mizerii în modul cel mai trist. Cu el s-a stins cea mai măreaţă figură a literaturii româneşti".*

1890 *În martie se reîntoarce la Bucureşti, fiind numit director de studii şi profesor la azilul „Elena Doamna", funcţii în care rămâne până în 1894.*
Publică Şcolile noastre săteşti. Localurile.

1891 *La 24 ianuarie ia fiinţă la Bucureşti Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor, în care activează şi Slavici.*

1892 *La Sibiu se semnează* Memorandumul românilor din Transilvania şi Ungaria*, întocmit pe baza unui proiect schiţat de Slavici încă din 1887, când fusese ales secretar al Partidului Naţional Român.*
Publică Novele*, I (cele mai multe reeditări).*
Publică volumul Românii din regatul ungar şi politica maghiară.

1893 *Înfiinţează la Bucureşti ziarul „Corespondenţa română", în care sprijină acţiunile memorandiştilor.*
Publică Ardealul. Studiu istoric.

1894 1 ianuarie. *Sub conducerea lui Slavici, Caragiale şi Coşbuc, apare la Bucureşti revista ilustrată „Vatra". În primele 24 numere ale revistei Slavici publică intregral romanul* Mara *(tipărit în volum de-abia în 1906).*

În iunie este numit director al Institutului „Ioan Otteteleşanu" din Măgurele (lângă Bucureşti), iar soţia sa este director adjunct.

1896 *Publică* Novele*, II, în care include şi* Comoara *(inedită).*

1897 *La Arad (în ianuarie) începe să apară „Tribuna poporului", în care Slavici publică sute de articole, fiind şi membru fondator al ziarului.*
Îi apare volumul Poveţe pentru buna creştere a copiilor.

1902 *Publică romanul* Din bătrâni*, distins în anul următor cu premiul Academiei „I. Heliade-Rădulescu".*

1907 *Călătoreşte în Elveţia, unde se află la studii fiul său cel mai mare, Titu-Liviu.*

1908 *Îşi reeditează nuvelistica sub titlul* Nuvele*, I, II. Publică în volumul* Poveşti *cele mai valoroase basme şi poveşti ale sale.*

Demisionează de la azilul „Elena Doamna" şi ia conducerea ziarului „Minerva".

1909 *Cu prilejul comemorării a 20 de ani de la moartea lui Eminescu, Slavici publică în revistele literare ale timpului unele dintre cele mai valoroase pagini de memorialistică dedicate poetului nostru naţional.*

1910 *Publică volumul* Românii din Ardeal *şi trei scrieri pedagogice:* Educaţiunea naţională, Educaţiunea fizică, Educaţiunea morală. *Este angajat profesor de limba română şi geografie la Şcoala evanghelică din Bucureşti.*

1911 *Îi apar volumele* Românii de peste Carpaţi *şi* Zbuciumările politice la românii din Ungaria.

1914 *Conduce ziarul „Ziua", care prin politica pacifistă şi de neutralitate a fost considerat progerman.*
Îi apare Gramatica limbii române.

1916–1917 *Colaborează la „Gazeta Bucureştilor" şi „Scena".*

1918 *Colaborează la „Biblioteca copiilor şi a tinerimii", publicaţie săptămânală ilustrată.*

1919 Ianuarie–februarie. *Pentru activitatea gazetărească din timpul războiului este implicat împreună cu T. Arghezi în „procesul ziariştilor". Este achitat la sfârşitul anului ca urmare a campaniei de presă iniţiată de scriitori.*

1920 Îi apare romanul Din două lumi.

1921 Publică volumul de memorialistică Închisorile mele. *Reeditează* Poveştile *(vol. I) şi* Nuvele*, I, II.*

1923 Îi apare romanul Cel din urmă armaş.
Publică Poveşti*, vol. II, cu basme şi poveşti incluse pentru prima dată în volum.*
Îi apare volumul III din Nuvele.

1924 Apare volumul Amintiri*, în care evocă pe marii săi contemporani şi prieteni: Eminescu, Creangă, Caragiale, Coşbuc, Maiorescu.*

1925 În iunie se încheie, fără succes, campania de presă pentru a i se acorda lui Slavici Premiul Naţional pentru proză. (Premiul se acordă lui I. Al. Brătescu-Voineşti.)
17 august. *Se stinge din viaţă, la ora 18.30, în casa fiicei sale Lavinia, la Crucea de Jos (Panciu). Este înmormântat la schitul Brazi (Panciu), însoţit pe ultimul drum de numeroasa-i familie, săteni din împrejurimi, iar din partea Societăţii Scriitorilor Români de Liviu Rebreanu, Gala Galaction şi Mihai Sorbul. Cuvântul din urmă îl rosteşte Gala Galaction: „Învelim pe unul dintre principii Cuvântului Românesc cu faldurii adânci ai gliei străbune... Îl vedem deasupra noastră, mare în literatură, fruntaş al condeiului, premergător şi explorator al frumuseţii graiului şi al sufletului poporului nostru... Îl vedem deasupra noastră – printre nouri şi printre culmi, care se numesc Eminescu, Alecsandri, Maiorescu, Coşbuc, Caragiale... Vârf de stâncă, în diademul Carpaţilor noştri sufleteşti".*

Constantin MOHANU